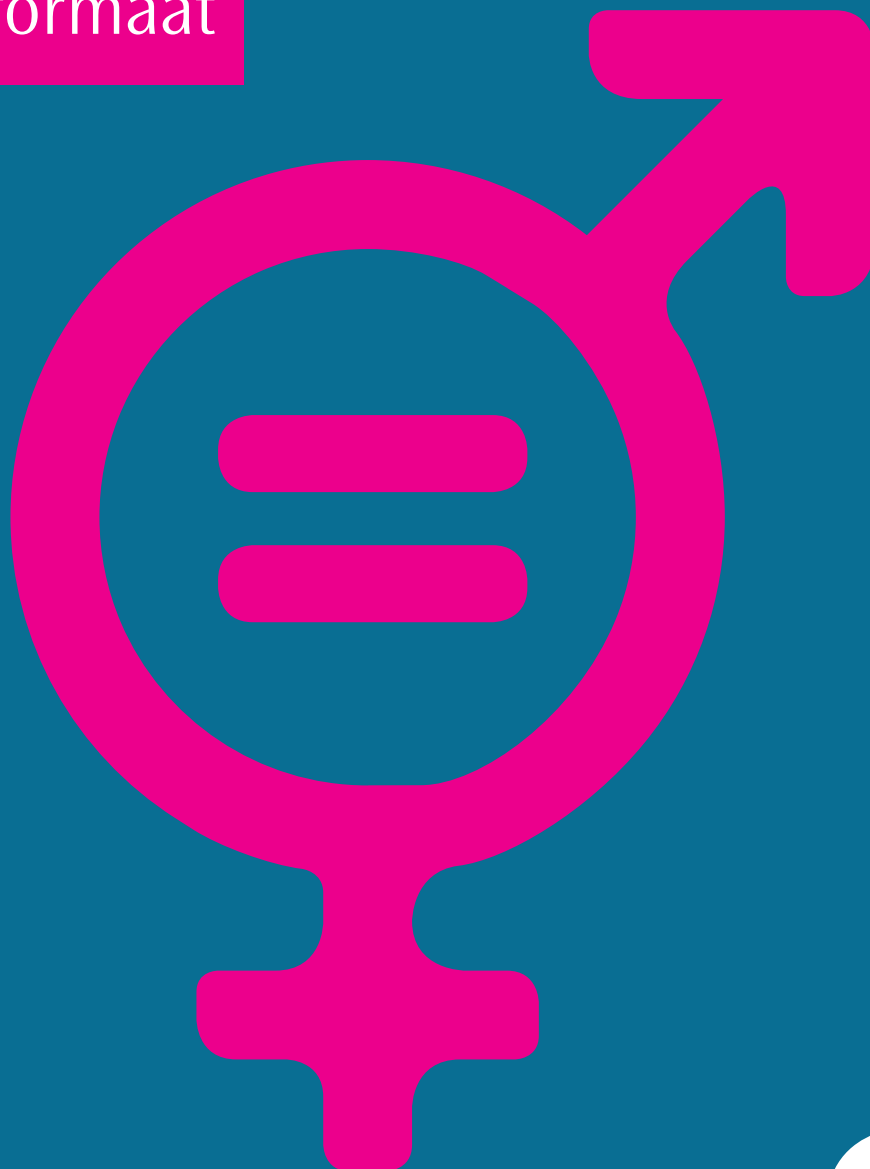

WERELD BURGER

wereldnieuws
in zakformaat

bpost

PB-PP | B-53
BELGIE(N)-BELGIQUE

Wereldburger is een driemaandelijks uitgave van Wereldsolidariteit

Wereldsolidariteit vzw - Haachtsesteenweg 579 - 1030 Brussel

20de jaargang • april - mei - juni 2018 • Afgiftekantoor Kortrijk 1 • afdeling 2 • erkenning P309504

wereld
solidariteit

in deze krant

Woord vooraf	p. 3
Een probleem van wereldformaat	p.4
Bolivia - kleur van hoop	p 6
Onu, fysiotherapeute in Bangladesh	p 12
India: vrouwen op de tweede plaats	p 14
Wereldburger in de kijker - Myrene Kint	p 18
Gelijke rechten in Mali	p 20

De Wereldburger wordt gesubsidieerd door DGD, gedrukt op chloorvrij papier in het meest economische formaat en verzonden op de goedkoopste manier.

Contactgegevens van onze medewerkers in jouw regio: www.wereldsolidariteit.be/regionaal

U ontvangt deze wereldburgerkrant omdat u een gift aan ons overmaakte of interesse toonde in onze organisatie. Wij gebruiken uw gegevens uitsluitend om u te informeren over onze cijfers en activiteiten. U kunt uw gegevens op ieder gewenst moment bij ons opvragen, wijzigen of schrappen. In geen geval geven wij uw gegevens door aan derden. Bij vragen kunt u contact opnemen met Katrien Liebaut (katrien.liebaut@wsm.be)

Wereldsolidariteit is het resultaat van de kracht van mensen samen in Noord en Zuid.

Wereldburger wordt uitgegeven door:
Wereldsolidariteit vzw
Haachtsesteenweg 579
1030 Brussel
wereldsolidariteit@wsm.be
www.wereldsolidariteit.be

Redactie:
Bart Verstraeten, Annemie Janssens, Santiago Fischer, Bart Holvoet, Bruno Deuceckelier, Ilène Ngongang

Eindredactie:
Katrien Liebaut

Vragen?
Bel ons 02.246.36.79

Lay-out en druk
Gevaert Graphics

Foto's
Wereldsolidariteit,
tenzij anders vermeld

Verantwoordelijke uitgever
Andre Kiekens
Haachtsesteenweg 579
1030 Brussel

Wereldsolidariteit dankzij jouw steun op nummer: BE41 8900 1404 3510 - BIC VDSPBE91

Wereldsolidariteit in Noord en Zuid is mogelijk dankzij de steun van:

gender (het; o)
1 geslacht, sekse;- 2 geslacht waarvan iemand het gevoel heeft deel uit te maken;- 3 alles wat bij het man- of vrouw-zijn hoort, alle seksegebonden eigenschappen

(uit Vandale)

Hallo Wereldburger,

Tegen 2030 moet de wereld er anders uitzien. Gelijkheid tussen mannen en vrouwen moet tegen dan een feit zijn. Zo staat het in de 'Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's)'.

Als we denken aan discriminatie en geweld op vrouwen, hebben we nogal snel de neiging om over het muurtje te gaan kijken. Bij de burens, of wat verder. Helaas, ook hier bij ons zijn er te veel slechte voorbeelden. **Dat vrouwen dezelfde kansen moeten krijgen als mannen, is anno 2018 nog lang niet overal verworven.**

De belangrijkste les voor ons? **Alles draait om rechten.** Gelijkheid tussen vrouwen en mannen is pas mogelijk als de rechten van vrouwen op dezelfde manier gerespecteerd worden als die van mannen. Dat besef vormt de rode draad doorheen onze werking en in al onze programma's, **zowel binnen onze organisatie als bij onze partners in Afrika, Azië en Latijns-Amerika.** Onze 'gendercel', een groep experts die zich op het thema focust, scherpt onze vaardigheden aan en houdt ons te allen tijde alert.

Vrouwenrechten, daar vechten wij voor! Op 8 maart, de Internationale Dag voor de Rechten van de Vrouw, maar evengoed op de 364 dagen ervoor en erna. Want de strijd is niet gestreden in één dag. **In deze krant bieden wij u een overzicht van onze acties en realisaties op het vlak van vrouwenrechten. We gaan daarbij gluren bij de burens maar kijken ook in eigen boezem.**

Wist u trouwens dat op 8 maart 1908 vrouwen in New York voor de allereerste keer officieel staakten? Dat deden ze omdat hun arbeidsomstandigheden in de kledingfabriek schrijnend waren. Ze wilden een werkdag van maximum acht uren, het recht om te stemmen, een betere werkomgeving en meer veiligheid op de werkvloer. **Vijftienduizend vrouwen gingen toen de straat op. Vandaag, meer dan honderd jaar later, zijn de arbeidsomstandigheden in de kledingsector er amper op vooruit gegaan. Met onze #cleanekleren-campagne zetten wij de strijd voor de rechten van kledingarbeidsters met hart en ziel verder.**

Veel leesplezier.

metoo

Mediastorm of sterk signaal voor verandering?

Sinds oktober 2017 gaat #metoo als een lopend vuurtje viraal. Het onderwerp werd zo populair, dat het Amerikaanse tijdschrift Time de vrouwen die de hashtag lanceerden verkoos als “person of the year 2017”. Met de nodige verhitte discussies tot gevolg. Een mediastorm? Eén van de vele hypes in medialand?

Om de feiten kan je in ieder geval niet heen. **Overal ter wereld krijgen vrouwen te maken met grensoverschrijdend gedrag, en erger nog, met geweld.** Het komt voor in verschillende vormen en gradaties (verbaal, fysiek, seksueel, psychologisch) en het gebeurt overal: thuis, in de openbare ruimte, op het werk. De lijst met feiten en onthullingen is lang, en wordt met de dag langer. Er zijn de onthutsende cijfers over partnergeweld in België¹, er zijn de affaires, van Weinstein over Bart De Pauw tot Oxfam, er zijn de vrouwenmoorden (femicidios) in

Latijns-Amerika... Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie werd 35% van alle vrouwen (dat is 818 miljoen!) al geconfronteerd met seksueel of fysiek geweld.

Een sterk signaal dus, die hashtag. Maar er is meer nodig om het probleem met wortel en tak uit te roeien.

Seksueel gerelateerd geweld: gevolg van ongelijke machtsverhoudingen

Ook dat is een open deur intrappen. **Seksueel gerelateerd geweld is geen op zichzelf staand fenomeen. Het is het gevolg van nog steeds overeind blijvende ongelijke machtsverhoudingen tussen mannen en vrouwen, en dat overal in de wereld.** Want al zijn de contexten in Europa, Amerika, Afrika en Azië erg verschillend, er is één

1. Uit een enquête van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen blijkt dat 33,7% van de vrouwen en 15% van de mannen ooit partnergeweld ervaren heeft.

gemene deler: de discriminatie van vrouwen blijft halsstarrig overeind. Overal ter wereld verdienen vrouwen minder dan mannen. Ze zijn minder vertegenwoordigd in de politiek en oververtegenwoordigd in onzekere, slecht betaalde jobs. Ze nemen het grootste deel van de zorgtaken op zich. Er is nood aan een gelijkwaardige deelname door vrouwen aan de politieke, economische en sociale besluitvorming. Maar daarvoor is eerst een grote mentale en culturele switch nodig. We zullen bijvoorbeeld anders moeten gaan kijken naar alles wat met zorg en onbetaalde arbeid te maken heeft...

Genderongelijkheid, een mondiaal probleem dat vraagt om een mondiale aanpak

Nog maar enkele decennia geleden werd de wereld zich ervan bewust dat ongelijkheid tussen mannen en vrouwen een universeel probleem is. De Verenigde Naties riepen 1975 uit tot 'internationaal

jaar van de vrouw' en ontvouwen vanaf toen verschillende actieplannen. De overtuiging groeide dat **vrouwen een cruciale rol spelen in het ontwikkelingsproces. Dat gelijkheid tussen mannen en vrouwen een doorslaggevende factor vormt voor de uitroeiing van de armoede in de wereld.** Meer recent wordt ook in de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) veel aandacht besteed aan het bereiken van gendergelijkheid en het sterker maken van meisjes en vrouwen.

Ook de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) zet de laatste jaren sterk in op het thema. Ze keurde verschillende arbeidsnormen goed die gendergelijkheid mogelijk maken: normen over gelijk loon voor gelijk werk, moederschapsbescherming, de erkenning van huishoudarbeid als volwaardige arbeid... 2018 wordt een belangrijk jaar, want in mei staat het thema "gendergerelateerd geweld op het werk" op de agenda van de IAO-conferentie. Bij de redactie van deze krant, begin mei 2018, hopen we dat de conferentie leidt tot een bindende conventie en aanbevelingen: hefbomen om het probleem wereldwijd aan te pakken.

Gendergerelateerd geweld op het werk: ervaringen van onze vakbondspartners in het Zuiden

Ter voorbereiding van de IAO-conferentie organiseerden Wereldsolidariteit en ACV een internationaal seminarie waaraan 47 vakbondsvrouwen uit 32 landen deelnamen.

Samen maakten we een grondige analyse van de

problematiek en wisselden we -helaas meestal schrijnende- verhalen uit. Door het delen van 'good practices' of goede voorbeelden, leerden we van elkaar. Tenslotte bepaalden we een gezamenlijke strategie waarmee iedere partner in de eigen organisatie aan de slag kan.

Vakbonden kunnen en moeten een belangrijke rol spelen in het bannen van gendergerelateerd geweld op het werk.

Daar waren alle deelnemers het over eens. De eerste voorwaarde is dan wel dat vakbonden in de eigen organisatie meer rekening houden met de specifieke behoeften van vrouwen en dat ze zelf een consequent gelijke kansenbeleid voeren. Vakbonden kunnen investeren in het organiseren van meer vrouwen en in het vormen van personeel en militanten. Ze kunnen er in collectieve onderhandelingen meer aandacht aan besteden en het onderwerp op de agenda van comités voor veiligheid en gezondheid plaatsen. Uiteraard is de genderdimensie ook belangrijk in politiek lobbywerk, heel concreet om nationale overheden te overtuigen van het belang van een conventie over gendergerelateerd geweld op het werk. En last but not least: **vakbonden staan niet alleen in hun strijd voor gendergelijkheid. Het is belangrijk om allianties te sluiten met vrouwenbewegingen om vooruitgang te boeken.**

Wereldvrouwenconferentie: "Sisters, unite!"

Gendergerelateerd geweld op het werk kreeg ook een prominente plaats op de agenda van de Wereldvrouwenconferentie van het I.V.V. (Interna-

tionaal Vakverbond) van oktober 2017. **290 vakbondsvrouwen uit de vijf continenten kwamen samen in Costa Rica, onder hen een sterke ACV-delegatie. De vrouwen overlegden er over hoe ze samen werken aan een nieuwe IAO-conventie omtrent het thema.**

Maar er was ook aandacht voor andere thema's

die vrouwen aanbelangen zoals vrede, democratie, waardig werk en de toekomst van werk. Concrete verhalen inspireerden en motiveerden om met hernieuwde moed ons steentje bij te dragen aan meer gendergelijkheid. Want zoals één van de sprekers het treffend verwoordde **"If we have no fight, there is no victory..."**

290 vakbondsvrouwen uit de vijf continenten kwamen samen in Costa Rica.

De kleur van hoop

Bolivia, in het hart van Latijns-Amerika, roept spontaan kleurrijke beelden op. Denk aan wit besneeuwde bergtoppen onder een blauwe hemel, uitgestrekte zoutvlakten met flamingo's in verschillende tinten roze, kleurrijk geklede mensen met de typische bolhoedjes. Het echte Boliviaanse leven gaat er helaas niet zo 'kleurrijk' aan toe. Meer dan vijftig procent van de Bolivianen leeft onder de armoedegrens. Acht op de tien vrouwen krijgen te maken met partnergeweld of geweld op het werk.

In El Alto (3.600m), een buitenstad van de hoofdstad La Paz, leven anderhalf miljoen inwoners. Het leven is er hard. Er zijn geen jobs. Nagenoeg iedereen moet er knokken om te overleven. Voor de meest kwetsbaren -de vrouwen en jongeren- lukt dat het moeilijkst. Meer dan 100.000 jongeren in El Alto leven op straat.

Een lichtpuntje: sinds 2014 verbindt een kabelbaan El Alto met La Paz en kan de stad stilaan aan haar isolement ontsnappen. De kabelbaan brengt je in een half uur naar het centrum van de hoofdstad, waar het vormingscentrum "Centro de Promoción de la Mujer Gregoria Apaza", zich bevindt.

Gregoria Apaza is een partnerorganisatie van Wereldsolidariteit. De organisatie wil meisjes en vrouwen in El Alto economisch onafhankelijk maken door hen een beroep te leren. Jaarlijks leidt Gregoria Apaza duizend vrouwen op tot kok, bakker, naaister, landbouwer of schoenmaker.

Meer dan louter beroepsopleidingen

"Wij willen dat vrouwen dankzij hun beroep een waardig leven kunnen leiden", zegt Tania Sanchez, de verantwoordelijke van Gregoria Apaza. "Maar onze vormingen zijn meer dan louter beroepsop-

leidingen. Als een vrouw in Bolivia zelfstandig een job wil uitoefenen, botst ze tegen de weerstand van mannen. Hoe ze die weerstand het hoofd kan bieden komt aan bod in onze cursussen. **We leren onze cursisten ook over vrouwenrechten. Dat is nodig, want die rechten worden in ons land veel te weinig in de praktijk omgezet.**”

“De vrouwen van El Alto zijn op zoek naar economische activiteiten. Maar ze willen ook in veiligheid leven. Partnergeweld komt in ons land enorm veel voor. Acht op de tien vrouwen krijgen er in hun leven mee te maken. En we zien ook veel geweld op de werkplek. Wij organiseren juridische en psychologische ondersteuning voor slachtoffers”, vult Tania aan.

Animatoren tegen geweld

Gregoria Apaza ontwikkelde een strategie om slachtoffers van geweld te helpen. Elk jaar vormt de organisatie een vijftigtal ‘gemeenschapsanimatoren’, vrijwilligers uit El Alto die vrouwen kunnen bijstaan in geval van agressie. “We zijn trots, want ons model werd nationaal erkend. Vandaag leidt de overheid vrijwilligers over het hele land op. Slachtoffers worden nu daadwerkelijk geholpen”, glimlacht Carla Gutierrez, coördinator van dit programma bij Gregoria Apaza.

Tania en Carla beseffen goed dat de samenleving pas kan veranderen als ook de politiek die veranderingen ondersteunt. Daarom bracht Gregoria Apaza op 8 oktober 2017 een groep Boliviaanse parlementairen samen. **40 vakbondsvrouwen en afgevaardigden van sociale organisaties** zakten voor de gelegenheid af naar La Paz om te getuigen over het dagelijkse geweld tegenover vrouwen op het werk. **Zij vragen de Boliviaanse overheid om op de IAO-conferentie van eind mei 2018 een nieuwe conventie te ondersteunen.** Dat is zeer belangrijk, want zelfs al heeft Bolivia een wet die het geweld tegenover vrouwen op de werkplek erkent, de toepassing ervan is onvoldoende. De nieuwe conventie zal het daadwerkelijk naleven van de wet bevorderen. “We sloten de dag af met een mars. Met achtduizend liepen we door de straten van La Paz. Een groot succes, dat aantoont dat onze strijd gesteund wordt door vele vrouwen én mannen”, besluit Tania.

Taekwondo om geweldloosheid te leren

Ook jongerenorganisatie CEJUPA, (Centro Juvenil para el desarrollo humano), een andere partner van Wereldsolidariteit, engageert zich in de strijd tegen geweld op vrouwen. **CEJUPA organiseert activiteiten in La Paz en El Alto voor meer dan 1000 jongeren per jaar. Kinderen vanaf drie kunnen er naar school en leren een beroep, maar er is ook dans, toneel, (vrouwen)voetbal en zelfs taekwondo.**

“Via onze activiteiten leren we jongeren al spelend waarden aan zoals solidariteit en geweldloosheid”,

zegt Martin Rengel, coördinator van CEJUPA. “Onze activiteiten geven de jongeren zelfvertrouwen en leren hen mekaar te respecteren en samen te leven”.

Jimena Parado is leraar taekwondo en lid van de nationale ploeg van Bolivia. Ze droomt van een deelname aan de Olympische Spelen in 2020. “Ik begon aan deze sport voor de zelfverdediging, maar ook om te ontsnappen aan mijn familie die me niet toeliet eigen keuzes te maken in het leven. Heel vlug begreep ik de basiswaarden van taekwondo: nederigheid, discipline, eerlijkheid, zelfwaardering. Ik heb deze waarden in mijn leven opgenomen. Heel dikwijls komen jongeren ongelukkig aan bij CEJUPA. Met taekwondo leren we hen om zich samen, op een verstandige manier en met inzicht te verzetten tegen het geweld waarmee ze geconfronteerd worden in hun leven.”

Op weg naar een internationale conventie tegen geweld op vrouwen

Meer dan ooit moeten vrouwen kunnen genieten van dezelfde rechten als mannen, van een leven zonder geweld, van correcte arbeidsomstandigheden en recht op sociale bescherming.

De partners van Wereldsolidariteit, of het nu in Bolivia is of in een ander Latijns-Amerikaans land, engageren zich resoluut tegen het geweld op vrouwen. Verenigd in een netwerk, beslisten onze twintig Latijns-Amerikaanse partners om de campagne van het Internationaal Vakverbond te ondersteunen, en mee te strijden voor de internationale conventie tegen geweld op het werk.

Het netwerk vaardigt vier leden af voor de IAO-conferentie. De vier zullen de debatten voeden met getuigenissen over geweld op vrouwen in Latijns-Amerika. Partners van Wereldsolidariteit uit Afrika en Azië en van ACV-CSC zullen hen vergezellen.

Meer dan ooit moeten vrouwen kunnen genieten van dezelfde rechten als mannen, van een leven zonder geweld, van correcte arbeidsomstandigheden en recht op sociale bescherming.

Onu, fysiotherapeute in Bangladesh

Na haar middelbare school kreeg Onu de kans om een opleiding tot gezondheidswerker te volgen bij de organisatie GK (Gonoshasthaya Kendra), een Bengalese partner van Wereldsolidariteit. Een uitzondering, want Bengalese meisjes studeren doorgaans niet.

Vandaag – 17 jaar later – werkt Onu als fysiotherapeut voor GK. Ze doorkruist het land om tot in de kleinste dorpen de nodige zorgen te verlenen. De voorbije jaren zat ze allerminst stil. Ze werkte in de opvangkampen na de tornado's van 2007, ze deed onderzoek naar incontinentie, haalde tussendoor nog enkele universitaire diploma's en staat mee aan de wieg van de ouderenwerking van haar organisatie. Wij vonden het hoog tijd voor een gesprek met deze inspirerende dame. We vroegen hoe het volgens haar zit met vrouwen en hun rechten in Bangladesh.

Verandering in kleine stapjes, maar nog een lange weg te gaan

“Of er veel veranderd is de voorbije zeventien jaar? Ik merk wel vooruitgang, al zijn het kleine stapjes. Vandaag gaan meer vrouwen naar school. Meer vrouwen krijgen toegang tot betaalde arbeid. Er zijn minder kindhuwelijken. Maar over het algemeen blijft onze cultuur op mannen gericht. Mannen zwaaien hier de scepter. In een gezin, bijvoorbeeld, neemt de vader alle beslissingen. Hij bepaalt hoeveel geld er mag gaan naar voedsel, wie het huis mag verlaten, wie je mag ontmoeten. Vrouwen moeten én op het land werken én al het huishoudelijk werk doen. Mannen zijn eigenaar van hun grond. Als ze sterven zijn het hun zonen of neven die erven, de weduwe krijgt amper een uitkering. Onze vrouwelijke president heeft nochtans de erfeniswet veranderd, maar in de praktijk wordt nog altijd het oude systeem toegepast. Wist je dat vrouwen soms gestraft worden als ze bevallen van een dochter en niet van een zoon? Partnergeweld komt vaak voor in Bangladesh, en de emotionele impact daarvan is groot.”

Kwetsbare kledingarbeidsters

“In ons land werken honderdduizenden vrouwen in de textiel- en kledingindustrie. Om hun familie te ondersteunen trekken jonge plattelandsmeisjes naar de stad. Door hun lage opleidingsniveau kunnen ze enkel als arbeidster in de kledingfabrieken aan de slag. Daar werken ze lange werkdagen in ruil voor veel te lage lonen. Ze leven in sloppenwijken rond de fabriek, waar ze tegen woekerprijzen een krot huren. Gezond eten kunnen ze niet betalen, een doktersbezoek al zeker niet. In de fabrieken zelf staan meisjes bloot aan seksueel en fysiek geweld. Meer dan eens worden ze misbruikt en raken ze zwanger. Over dit soort problemen praten? Nee, dat hoort niet in onze samenleving. Vrouwen zijn beschaamd. Erger nog, ze denken te vaak dat het hun eigen schuld is.”

Vrouwen op de fiets, vrouwelijke elektriciens en bewakers

“Tijdens hun opleiding bij GK leren vrouwen fietsen. Dat klinkt voor jou misschien een beetje raar, maar in een moslimland als Bangladesh is fietsen

een feministisch statement. **GK stelt veel vrouwen te werk, en dat in alle functies: van elektricien tot verpleegkundige, van bewaker tot dokter.** Ik geef toe dat de top van onze organisatie nog sterk overheerst wordt door mannen, hoewel recent ook twee vrouwen tot de directie toetraden.”

Vergeet de mannen niet

“Op het terrein zetten wij heel sterk in op preventie en bewustmaking. Onlangs voerden we campagne bij dertienjarige scholieren rond het kindhuwelijk. Wij organiseren festivals, waar we via theater moeilijke thema's bespreekbaar maken, zoals dat van geweld op vrouwen. Bij de overheid pleiten wij voor goede pre- en postnatale gezondheidszorg. Maar, als we echte gelijkheid willen tussen mannen en vrouwen, dan zullen we ook moeten investeren in het bewustmaken van jonge mannen!”

India: Vrouwen op de

Minder kansen in het leven en op het werk

Ondanks vele hervormingen blijft de Indiase samenleving op mannen gericht. Vrouwen komen er op de tweede plaats. Dat merk je in het dagelijkse leven. Het aantal vrouwen dat kan lezen en schrijven ligt 16% lager dan het aantal mannen. Voor dezelfde job verdienen vrouwen minder dan hun mannelijke collega's. Te weinig vrouwen zijn actief in de politiek. Ouders blijven uitkijken naar de geboorte van een zoon. Meisjesbaby's worden te vaak verwaarloosd en zelfs vermoord.

Het kastensysteem versterkt de discriminatie op vrouwen. Dalit-vrouwen (=onaanraakbaren) worden het ergst onderdrukt. In vele streken moeten dalit-vrouwen zich afzonderen tijdens de menstruatie en mogen dalit-meisjes niet naar school. Dat net Bangladesh en India, de twee landen waar de meeste (zuur)aanvallen op vrouwen werden geregistreerd, op de 57e en 101e plaats van 144 landen op de 'Global Gender Gap Index'¹ staan, is geen toeval. India is een vrouwonvriendelijk land bij uitstek.

Vicieuze cirkel

Discriminatie tegenover vrouwen is er in alle sectoren. In de textielindustrie zijn jonge meisjes erg kwetsbaar. In fabriekstoiletten hangen bijvoorbeeld

dikwijls videocamera's op. Arbeidsters vermijden daarom om te drinken en lijden onder de gevaren van dehydratie. In de IT-sector, waar dikwijls nachtshifts worden geklopt, is er veel gewelddadig misbruik. Het geweld vindt ook plaats op weg van en naar het werk. Vrouwen worden betast in trei-

1. De Global Gender Gap Index werd in 2006 ontwikkeld om gendergelijkheid te meten. Het rapport van 2017 toont de resultaten van 144 landen.

tweede plaats

nen en metro's. Omdat de situatie zo ernstig werd, hebben bepaalde metro's vandaag aparte wagons voor vrouwen en mannen.

De Aziatische partners van Wereldsolidariteit maakten samen een studie over de bouwsector in India. Bij een bevraging getuigde 38% van de

vrouwen over loondiscriminatie, 33% verklaarde te maken te krijgen met seksueel geweld op het werk. Door al deze discriminaties krijgen vrouwen veel moeilijker een job of promotie vast. En dat maakt hen dan weer nóg makkelijkere prooien voor geweld op het werk.

De grootste gruwel vindt plaats achter gesloten deuren: meisjes worden verkocht, mishandeld, zelfs vermoord.

Huisarbeidsters de klos

In het Indiase samenlevingsmodel is de man de kostwinner. Vrouwen zorgen voor het huishouden en leggen verantwoording af aan hun man. Een huisarbeidster kan dus niet laat werken omdat ze ook de zorgtaken en huishoudelijke taken van haar eigen gezin op zich moet nemen. Traditionele en sociale media omschrijven huisarbeidsters als mensen met een “slap” karakter. Daarom denken werkgevers dat ze daarvan kunnen profiteren. De meeste werkgevers staan niet toe dat hun arbeidster het huistoilet gebruikt. Ze moet gebruik maken van gedeelde toiletten buiten het huis, wat hen meer blootstelt aan de risico's van geweld. Maar liefst 70% van de werkgevers ziet huispersoneel als minderwaardig, lui, vuil en onbetrouwbaar. Een huisarbeidster mag

niet gaan zitten op een stoel, niet lachen en geen oogcontact maken met mannen. En er is geen enkele controle. Wanneer een werkster een hoger salaris vraagt, riskeert ze te worden opgesloten of geslagen. Zelden zal ze met dit soort problemen naar buiten komen, vanwege het stigma. De risico's zijn nog veel groter voor inwonend personeel. Meestal zijn dat kinderen die door een agent geplaatst werden in een streek ver van hun huis, of huisarbeidsters die vanuit het platteland in de stad terechtkwamen. De vrouwelijke werkgever is dikwijls brutaal tegenover haar werkster, waardoor de meisjes elk teken van vriendelijkheid van hun mannelijke werkgever extra gaan koesteren. Dat veroorzaakt dan weer problemen met de werkgeefster. De grootste gruwel vindt helaas achter gesloten deuren plaats: meisjes worden verkocht, mishandeld, zelfs vermoord.

Gelukkig zijn er ook mensen die het opnemen voor kwetsbare meisjes en vrouwen in India. NDWM en AREDS zijn twee partnerorganisaties van Wereldsolidariteit. NDWM verdedigt de rechten van huisarbeidsters, AREDS is rots in de branding voor Dalit-vrouwen.

NDWM in de bres voor huispersoneel

Zuster Vallar van NDWM vertelt: “Alles begint bij het zelfbeeld en zelfrespect. **Wij informeren huisarbeidsters over hun rechten. We organiseren cursussen zelfverdediging. Wij helpen huisarbeidsters te onderhandelen bij het eerste contact met hun werkgever. We brengen vrouwen met elkaar in contact zodat ze hun ervaringen kunnen delen. Als er klachten zijn, gaan we samen met de arbeidster in gesprek met de werkgever. Als het nodig is, trekken we naar de politie om een klacht in te dienen.**

De nationale wet van 2010 over seksueel geweld sloot huispersoneel uit, omdat een huis niet beschouwd werd als een werkplek. Twee jaar lang organiseerden wij persconferenties, we plaatsten het thema op de politieke agenda, we brachten slachtoffers naar het parlement om te getuigen, ... tot uiteindelijk in 2013 de wet werd aangepast. Dit jaar pleiten wij voor een nieuwe IAO-conventie rond het thema. We gingen door eenzelfde proces bij de onderhandelingen voor de IAO-conventie 189. Ook al heeft India deze conventie nog niet geratificeerd, toch zien we dat er sindsdien veel meer aandacht is voor de situatie van huispersoneel.”

Hard gewerkt, hard geslagen

Rashmi Tanti (17 jaar) werkt vanaf haar achtste jaar als huisarbeidster. Ze stond in voor het hele huishouden: het eten, de vaat, de zorg voor de kinderen... Als de werkgevers riepen, moest ze klaar staan. Deed ze dat niet, dan werd ze geslagen. De bazen misbruikten haar fysiek, verbaal en mentaal. Ze verboden haar alle contacten met haar ouders. Op een bepaald moment ontmoette Rashmi een huisarbeidster die lid was van NDWM. Die moedigde haar aan om te ontsnappen. Dat deed ze. Zo kwam ze bij NDWM terecht. NDWM legde klacht neer bij de politie. Na vijf dagen discussie stemde de werkgever erin toe om Rashmi gedurende zes maanden de helft van haar salaris te betalen. Vandaag werkt Rashmi bij werkgevers die haar wel respecteren.

AREDS – daders moeten gestraft worden

Ook AREDS leert vrouwen over de wetgeving en hun rechten. Daarnaast volgt de organisatie gevallen van geweld op tot de daders veroordeeld worden.

Christy van AREDS vertelt: “**Wij verlenen vrouwen kleine leningen zodat ze zelf een stukje land kunnen kopen.** Dat is niet evident in India, want banken lenen enkel aan mannen, niet aan vrouwen. **We verenigen vrouwen in coöperaties. Samen staan ze sterker en kunnen ze een verschil maken op de markt. We leren meisjes over reproductieve gezondheidszorg en over stigma's zoals menstruatie. Zo ontstaat er langzaam maar zeker een mentaliteitsverandering.** Stilaan gaan meer en meer meisjes naar school. Toch blijven sommige tradities in bepaalde groepen hardnekkig bestaan.”

Grensoverschrijdend gedrag hoort NIET bij werk

Niet alleen in Azië krijgt huispersoneel het zwaar te verduren. Ook in België is de realiteit niet fraai. Bijna een op de drie schoonmaaksters en gezinshelpsters in België (31,7%) was ooit het slachtoffer van seksueel geweld op het werk. Dat blijkt uit een enquête van ACV Voeding en Diensten bij meer dan 51.000 poetsvrouwen en gezinshelpsters. Verbijsterende cijfers... Genderverantwoordelijke Myreine Kint is de drijvende kracht achter de enquête en geeft ons tekst en uitleg.

Vanwaar het idee om een grootschalige enquête rond dit thema op te zetten?

De aanleiding is eigenlijk tweeledig. We ontvingen wel af en toe individuele klachten van leden die te maken kregen met gendergerelateerd geweld op het werk. Maar we hadden geen algemeen beeld van de omvang van het probleem, het leek ons nuttig dat in kaart te brengen. Toen bleek dat de Internationale Arbeidsorganisatie het thema op de agenda zet, gaf dat de concrete duw in de rug om de reële situatie te onderzoeken en te objectiveren.

Wat waren de meest opvallende uitkomsten van de enquête?

Waar we vooral van schrokken, is de omvang. Eén op de drie vrouwen, dat is geen klein probleem meer! Uiteraard doet het geweld zich voor in verschillende vormen, van verbaal geweld (60%) over ongewenste aanrakingen (37%) tot fysiek geweld (1,25%). Iets minder verbloemd: er zijn de uitlatingen als "schatje, wil je met mij naar bed?". Er zijn de ongewenste aanrakingen zoals het grijpen naar borsten en kruis. Er zijn de schaamteloze gedragingen: naar porno kijken in het bijzijn van de poetsvrouw, naakt door het huis paraderen. En dan zijn er de vijftien vrouwen die aangaven dat ze op hun werk verkracht zijn.

Een tweede vaststelling is dat het taboe heel groot is. Eén op vier van de vrouwen die ermee geconfronteerd werden, heeft het nergens gemeld. Veel heeft te maken met de specifieke werksituatie. Schoonmaaksters werken geïsoleerd in het huis van de klant, sociale inspectie is er niet toegelaten. Ze weten dikwijls niet waar ze naartoe kunnen met hun ervaring. Waar wij zeker ook van opkeken is dat slechts 4,3% van hen beroep deed op de vakbond. Daar willen wij verandering in brengen.

Wat doet ACV Voeding en Diensten om opvolging te geven aan de resultaten van de enquête?

Het sensibiliseren van de werknemers is een absolute prioriteit. We geven de boodschap mee dat grens-

overschrijdend gedrag NIET bij het werk hoort. Grensoverschrijdend gedrag moet je niet accepteren. En je kunt met je ervaring altijd bij de vakbond terecht. Wij vormden onze dienstverleners rond hoe ze slachtoffers kunnen opvangen en eventueel doorverwijzen naar gespecialiseerde organisaties. We agenderen het thema op bijeenkomsten van besturen en militanten. Het is zo belangrijk het probleem bespreekbaar te maken. We merken bijvoorbeeld dat onze mannelijke collega's en militanten zich nu meer bewust zijn van de impact van grensoverschrijdend gedrag. Op niveau van de sector kaarten we het probleem aan in de paritaire comités. Geen enkele werkgever wordt graag geassocieerd met een probleem als seksueel geweld, maar we zien toch dat er in de gezinszorg (meer dan in de schoonmaaksector) al aandacht aan besteed wordt. En op ondernemingsvlak is het comité voor preventie en bescherming op het werk de aangewezen plek om er een actieplan rond op te stellen.

Je nam deel aan de Wereldvrouwenconferentie van de Internationale Vakbond, waar ook dit thema op de agenda stond. Hoe kijk je daarop terug?

Ik heb daar vooral geleerd dat gendergerelateerd geweld een universeel probleem is, en dat we dus ook moeten werken aan een mondiale aanpak. Ik geloof er heel sterk in dat een nieuwe IAO-conventie kan bijdragen tot een mondiale mentaliteitsverandering en dat vakbonden hiermee een instrument in handen krijgen dat kan wegen in onderhandelingen.

Er zijn natuurlijk verschillen in schaalgrootte, maar in essentie komt het toch altijd opnieuw neer op ongelijke machtsverhoudingen tussen mannen en vrouwen.

We wisselden op de conferentie heel veel strategieën uit over hoe vakbonden in de verschillende continenten werken aan het realiseren van vrouwenrechten en dat geeft moed om de strijd verder te zetten.

Samen voor gelijke rechten in Mali

Het grootste deel van de Malinese bevolking verdient de kost met landbouw, veeleelt en visvangst. De traditie schrijft voor dat mannen gronden bezitten en bewerken om daarmee hun gezin te voeden. Vrouwen zorgen voor de kinderen en het huishouden. Dat maakt vrouwen in Mali sterk afhankelijk van hun mannen. En de banken, die enkel aan mannen leningen toestaan voor de aankoop van een stuk grond, houden die traditie in ere.

UTM en Kondo Jigima bundelen de krachten

Sinds 2012 zetten onze partners – de microkredietorganisatie Kondo Jigima en de mutualiteit UTM (Union Technique de la Mutualité) – zich samen in voor gelijkheid tussen mannen vrouwen. **Kondo Jigima verleent microkredieten, en geeft daarbij voorrang aan vrouwen. Met een kleine lening kopen vrouwen samen een perceel land aan om te verbouwen. Daarmee verwerven ze een bijkomend inkomen. Dankzij dit inkomen kunnen meer vrouwen aansluiten bij de mutualiteit, waardoor dan weer meer mensen toegang krijgen tot betaalbare medische zorgen.** Een win win voor iedereen, als gevolg van een vruchtbare samenwerking tussen twee organisaties.

Wij spraken met de coördinatoren van Kondo Jigima en UTM.

“We stelden vast dat de voorwaarden voor een microkrediet in onze regio niet gunstig waren voor vrouwen”, vertelt Almamy COULIBALI, coördinator van Kondo Jigima. “Dat kwam omdat vrouwen de vereiste waarborg niet konden betalen. Daarom pasten wij ons beleid aan. We kozen voor een solidaire waarborg waarbij een groep vrouwen voor mekaar garant staat, als alternatief voor een persoonlijke waarborg of een verplicht vooraf gespaard bedrag. De resultaten zijn bemoedigend. 97% van de mensen die vandaag bij ons een microkrediet afsluiten zijn vrouw.”

Aziz MARIKO, coördinator van de mutualiteit UTM in Niore vult aan: “Wij stelden vast dat te weinig vrouwen lid werden van onze mutualiteit, omdat ze de ledenbijdrage niet konden betalen. Toen we enkele jaren geleden een haalbaarheidsstudie uitvoerden,

besloten we een dienstverlening aan te bieden voor zowel mannen als vrouwen. We besloten onder andere de kostprijs voor prenatale zorgen fors te verlagen voor onze leden. Maar ondanks die dienstverlening, was maar 19% van onze leden vrouw. **We gingen daarom in gesprek met Kondo Jigima. Wat we wilden was dat vrouwen financieel sterker werden, zodat ze konden aansluiten bij onze mutualiteit.** Na overleg besloot Kondo Jigima de voorwaarden voor een kleine lening aan te passen voor vrouwen. Want net met die lening konden ze extra inkomsten verwerven en daarmee hun lidmaatschap aan de mutualiteit betalen.

Op hetzelfde ogenblik organiseerden we sensibiliseringsacties rond het vrij bezoeken van gezondheidscentra. Voordien kon een vrouw enkel met de toestemming van haar man een gezondheidscentrum bezoeken. Dat kwam doordat vooral de mannen lid waren van de mutualiteit. Vandaag stellen we vast dat er minder financiële barrières zijn. Vrouwen sluiten makkelijker aan bij de mutualiteit. Meer vrouwen bezoeken onze gezondheidscentra. Sinds onze acties is het aantal vrouwelijke leden gestegen naar 57%. Per aangesloten lid kunnen ook een aantal familieleden genieten van onze zorgverlening. Van het totaal aantal mensen dat we verzorgen is vandaag 62% vrouw. Ook in de beheersstructuur van onze mutualiteit zetelen sinds kort vrouwen, en daar zijn we erg trots op.

Samen sterker

Almamy COULIBALI vervolgt: “Vrouwen in onze regio kregen moeilijk toegang tot landbouwgrond.

En als dat dan toch gebeurde, kregen ze gedegeerde, onvruchtbare of veraf gelegen grond toegevoegd. Aangezien vrouwen geen gronden konden bezitten, liepen ze ook op ieder moment het risico om van het land te worden verjaagd, zelfs wanneer ze een microkrediet in de grond hadden geïnvesteerd. Samen met UTM lanceerden wij daarom **sensibiliseringsacties bij gemeenschapsleiders**. Onze acties wierpen vruchten af, de lokale autoriteiten van Niamana en Sandaré wezen een aantal percelen toe aan vrouwen. De vrouwen werden officiële eigenaren en kunnen de stukken grond vrij bewerken.”

Soungoutou Traore is lid van de mutualiteit, en daar is ze blij om.

“Mijn naam is Soungoutou TRAORE, ik ben lid van de gezondheidsmutualiteit van Simby. Voordat de mutualiteit er was, werd er enkel door de mannen beslist wanneer een vrouw medische verzorging kreeg. Ook in mijn gezin gebeurden alle medische beslissingen door mijn man. Toen ikzelf of één van de kinderen vroeger ziek werden, moest ik mijn man overtuigen om een dokter te kunnen bezoeken. Dat was soms moeilijk, want zijn reactie hing af van zijn financiële inkomsten op dat moment. Het gebeurde dat ik me behielp met geneeskrachtige planten en bladeren van bomen, omdat we geen geld hadden voor echte medicijnen. Sinds de komst van de mutualiteit en sinds de sensibiliseringsacties, verdelen mijn man en ik de taken en zorg ook ik voor inkomsten. Als ik nu ziek ben, ga ik rechtstreeks naar het gezondheidscentrum. Soms zelfs zonder dat mijn man op de hoogte is. Want dankzij mijn lidmaatschap bij de mutualiteit zijn de medische

zorgen ook voor mij beschikbaar. Anders gezegd, ik kan zelf beslissen! Ook mijn positie is veranderd. Mijn man en ik raadplegen mekaar meer en meer. En ik kan je verzekeren, hij klaagt niet, want ik voer nu een deel van zijn taken uit.”

Tindi Konare verbouwt een stuk grond dicht bij de gemeente van Sandaré (Nioro), ze vertelt:

“Mijn naam is Tindi KONARE, ik ben lid van de groep Sabougnouma de Seredji in de gemeente Sandaré (Nioro). Ik had een kind in mijn eerste huwelijk, maar spijtig genoeg verloor ik mijn man en enige zoon. Ik had veel verdriet. Na een rouwperiode hertrouwde ik. Maar mijn nieuwe man heeft mij verlaten, hij werd onder druk gezet door zijn eerste vrouw. In die tijd was mijn leven zwaar en zag ik geen uitweg. Mijn burens gaven me voedsel, ik leefde van pap met galamboter. In onze gemeente verbouwden de vrouwen een stuk grond, maar dat was niet omheind. De grond lag ook heel ver van de waterbron. Dankzij de campagnes van Kondo Jigima, verkocht een notabele ons in 2015 een stuk grond dicht bij de waterbron. In 2016 konden we, dankzij een lening, een omheining bouwen. Nu kunnen dieren onze oogst niet langer vernielen. We verdeelden onze tuin onder de leden van de groep en sindsdien verbouwen we groenten, die we verkopen op de markt. Vandaag leid ik een normaal leven. Ik eet drie maaltijden per dag en heb geld om me goed te kleden. Mijn gezondheid wordt beter met de dag. En als ik me ziek voel ga ik gewoon naar het gezondheidscentrum. Want ik ben lid van de mutualiteit. Ik ben Kondo Jigima heel dankbaar. Zij veranderden mijn leven!”

RAISE
your VOICE ~
SAY NO!